

ПРИКЛАДИ ТИПОВИХ КОРУПЦІОГЕННИХ ЧИННИКІВ

<i>Корупціогенний чинник</i>	<i>Приклад</i>	<i>Можливі прояви корупційних правопорушень</i>
1. Розширення дискреційних повноважень.	Особа, що бажає зареєструватися як учасник аукціону, подає його організаторові копії документів, що підтверджують її відповідність кваліфікаційним вимогам.	<p>Проектом не встановлено перелік документів, які будуть підтверджувати відповідність майбутнього учасника аукціону кваліфікаційним вимогам.</p> <p>Положення проекту дозволяють організаторам аукціону самостійно запроваджувати норми дискреційного характеру і приймати рішення на власний розсуд щодо визначення переліку документів, які будуть підтверджувати відповідність майбутнього учасника аукціону кваліфікаційним вимогам.</p>
2. Перевищення повноважень.	Проектом передбачається надати право податковим інспекціям обстежувати будь-які виробничі, складські торговельні та інші приміщення (об'єкти), які використовуються для здійснення господарської діяльності платниками податків.	Зазначене свідчить про перевищення повноважень , оскільки основної функцією податкових інспекцій є контроль за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування та сплати податків та зборів (обов'язкових платежів), а не слідчі дії.
3. Встановлення завищених вимог до фізичних та юридичних осіб.	Кваліфікаційні вимоги до учасників аукціону визначаються його організатором виходячи з необхідності мати ліцензії встановленого зразка на право займатися діяльністю в галузі будівництва житла, досвіду роботи в такій галузі не менше як п'ять років, наявності достатніх виробничих потужностей, фінансових та трудових ресурсів, що підтверджують здатність такого учасника виконати умови договору в установлені строки та в повному обсязі.	<p>Учасниками аукціону можуть бути лише особи, що мають відповідні ліцензії на право займатися діяльністю в галузі будівництва житла, а тому кваліфікаційні, організаційні та інші вимоги щодо провадження господарської діяльності у будівництві встановлюються ліцензійними умовами провадження такої діяльності, які затверджуються в установленому законодавством порядку.</p> <p>Встановлення організатором аукціону кваліфікаційних вимог, що будуть певною мірою дублювати кваліфікаційні вимоги, встановлені Ліцензійними умовами, створить умови для здійснення корупційних дій, так як у посадових осіб виникає можливість формально вимагати виконання цього пункту, а в осіб, які будуть мати намір взяти участь в аукціоні, буде виникати можливість «уникнення» чіткого виконання вимог цього пункту.</p>
4. Використання прав фізичних та юридичних осіб залежно від інтересів посадової чи службової особи державного органу.	Підставою для анулювання реєстрації платників ПДВ є наявність в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців запису про відсутність юридичної особи або фізичної особи - підприємця за її місцезнаходженням.	<p>У даному випадку відбувається використання прав фізичних та юридичних осіб залежно від інтересів посадових осіб державних органів, оскільки</p> <p>державні органи отримують формальну можливість для тимчасового припинення господарської діяльності підприємств.</p>
5. Вибіркова зміна обсягу прав фізичних та юридичних осіб.	На розробку родовищ корисних копалин гірничий відвід, як <i>правило</i> , надається для всього родовища.	Процедура реалізації даної норми – надання у певних випадках виключного права - залежить від рішення посадової особи.

6. Надмірна свобода підзаконного нормотворення.	<p>Проектом встановлюється, що документи дозвільного характеру затверджуються <i>наказом Укравтодору</i>.</p> <p>У той же час, додатком до проекту визначається такий вид дозволу як дозвіл на виконання робіт у межах смуги відведення автомобільних доріг загального користування (у тому числі на улаштування заїздів, виїздів і перехідно-швидкісних смуг до об'єктів дорожнього сервісу або інших об'єктів, прокладення інженерних мереж <i>та виконання інших робіт</i>).</p>	Відсутність вичерпного та чіткого переліку дозволів за наявності бланкетної норми щодо затвердження переліку документів дозвільного характеру Укравтодором, створює передумови для розширення дискреційних повноважень та надмірної свободи підзаконного нормотворення.
7. Незрозумілі лінгвістичні формулювання.	У разі несвоєчасного подання замовником роз'яснень щодо змісту тендерної документації, її змін або якщо внесені до тендерної документації зміни є <i>суттєвими</i> , замовник повинен продовжити строк подання тендерних пропозицій. Рішення про продовження строку подання тендерних пропозицій приймається замовником з урахуванням того, що такий строк повинен бути <i>достатнім</i> для врахування особами, які отримали тендерну документацію, зазначених змін, доповнень або роз'яснень та своєчасного подання тендерних пропозицій, але не меншим ніж сім робочих днів.	Поняття « <i>суттєві зміни</i> » та « <i>достатній строк</i> » у нормативно-правовому акті не розкривається і може тлумачитись по-різному у правозастосовчій практиці, що надає можливість використовувати зазначену ситуацію в корупційних цілях.
8. Наявність прогалін у правовому регулюванні.	Рішення про продаж об'єкта приватизації разом із земельними ділянками, на яких він розташований, приймається органом приватизації за клопотанням <i>потенційних покупців</i> об'єкта малої приватизації.	Поняття « <i>потенційний покупець</i> » проектом не визначається, що дає можливість посадовим особам органу приватизації ліквідувати таку прогалину в процесі правозастосування на власний розсуд.
9. Наявність правових колізій.	<p>Законом України «Про Державний бюджет України» Міністерству аграрної політики встановлено бюджетне призначення за бюджетною програмою «Оздоровлення та відпочинок <i>дітей працівників агропромислового комплексу</i>».</p> <p>У той же час, статтею 1 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» визначено перелік дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, зокрема це діти працівників агропромислового комплексу та соціальної сфери села.</p>	<p>Наявність положень, які по-різному визначають коло суб'єктів щодо яких спрямовуються кошти, передбачені у державному бюджеті для оздоровлення та відпочинку, створює правову колізію, вирішення якої буде залежати від вольового рішення посадової особи державного органу.</p> <p>Таким чином, зазначені положення проекту спонукають до розширення дискреційних повноважень відповідних державних органів, а також є ознакою такого корупціогенного чинника як наявність правових колізій.</p>
10. Наявність декларативних положень.	Проектом передбачається передати Національному агентству екологічних інвестицій кошти та здійснити їх використання відповідно до затвердженого згідно із законодавством порядку використання коштів, передбачених у Державному бюджеті за програмою КПКВК 6351020.	Однак, слід звернути увагу, що запропонований у проекті спосіб носить декларативний характер та не передбачає реального механізму реалізації, оскільки зазначені трансакції можливо виконати тільки шляхом внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України».
11. Відсутність чи неповнота адміністративних і	Проектом надано визначення терміну «ліцитатор», зокрема зазначено, що це ведучий аукціону, призначений його	Проектом не передбачено процедури призначення ліцитатора, не встановлено чітких критеріїв відбору осіб, які можуть бути ліцитаторами та обмежень, за яких

процедур.	організатором.	<p>особа не може бути ним призначена.</p> <p>Відсутність зазначених вище положень може спровокувати виникнення конфлікту між приватними інтересами ліцитатора та його службовими повноваженнями, що не лише вплине на об'єктивність прийняття рішень при проведенні аукціону, а зробить потенційно корупційною всю процедуру проведення аукціону.</p>
12. Відсутність конкурсних (аукціонних) процедур.	Згідно протоколу наради слід розробити проект порядку визначення на <i>конкурентних</i> засадах будівельних підприємств для виконання робіт з будівництва та ремонту автомобільних доріг за бюджетні кошти з метою підвищення якості дорожніх робіт та ефективного використання коштів.	Проектом переслідуються хибні цілі, оскільки його положеннями не встановлюється порядок визначення на конкурентних засадах будівельних підприємств, що будуть здійснювати вказані вище роботи, а встановлюється можливість здійснення такої закупівлі за процедурою закупівлі в одного учасника, що не відповідає задекларованому принципу конкуренції.
13. Хибні цілі та пріоритети.	<p>Проектом передбачається ввести заборону на процедуру ліквідації в процесі банкрутства для суб'єктів господарської діяльності, що здійснюють будівництво (забудовників), до 1 січня 2011 року.</p> <p>Метою проекту, за визначенням розробника, є забезпечення прав громадян, які вклали кошти для будівництва житла, та унеможливлення фіктивного банкрутства компаній забудовників.</p>	<p>Запропоновані проектом зміни будуть розповсюджуватись не тільки на громадян, які вклали кошти для будівництва житла, а і на осіб, які є кредиторами чи інвесторами і вклали свої або залучені кошти як в будівництво житла, так і в комерційну нерухомість.</p> <p>Крім того, відсутність розрахунків щодо кількості суб'єктів господарювання (забудовників), які залучили кошти громадян для будівництва житла та перебувають у стадії банкрутства, обґрунтувань ефективності запропонованого методу регулювання не дає можливості в повній мірі оцінити відповідність проекту задекларованим цілям.</p> <p>Встановлена проектом заборона ліквідації суб'єктів господарювання носить тимчасовий характер і тільки призупиняє процес банкрутства на один рік та не передбачає дієвого механізму забезпечення прав громадян, які вклали кошти для будівництва житла, і не вирішує питання унеможливлення фіктивного банкрутства.</p>
14. Порушення балансу інтересів.	Згідно проекту змін до Правил надання довгострокових кредитів індивідуальним забудовникам житла на селі, індивідуальні забудовники визначаються фондами на підставі відповідних списків, затверджених органами місцевого самоврядування або місцевими органами виконавчої влади, чи заяв позичальників, погоджених <i>в індивідуальному порядку</i> з такими органами.	<p>Проектом не передбачається процедура та випадки погодження заяв позичальників в індивідуальному випадку. У зв'язку з цим, встановлення у проекті переваг для однієї групи суб'єктів правовідносин, заяви яких погоджуються в індивідуальному порядку може спровокувати звуження чи обмеження права інших осіб, яким кредити будуть надаватися на підставі списків.</p> <p>Порушення балансу інтересів пов'язаного з наданням необґрунтованих привілеїв є проявом корупційності.</p>
15. Ухилення від установленної процедури.	<p>Проект розроблено з метою упорядкування відносин у сфері закупівлі вугілля за державні кошти.</p> <p>Пропонується здійснювати закупівлю державним підприємством "Вугілля України" вугілля кам'яного за</p>	Запропонована проектом процедура закупівлі в одного учасника, використовуючи передбачену пунктом 6 Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.08 № 921, можливість встановлення певних виключень, сприяє виникненню підстави для виключення частини підприємств, які добувають енергетичне вугілля,

процедурою закупівлі в одного учасника без погодження з Мінекономіки України, оскільки застосування загальних тендерних процедур може призвести до зменшення ціни вугілля кам'яного та відповідного збільшення видатків державного бюджету на часткове покриття витрат із собівартості продукції.

від можливості його продажу державному підприємству "Вугілля України" на конкурентних засадах, що порушує баланс інтересів даних суб'єктів господарювання.

Не зважаючи на те, що зазначений проект економічно обґрунтований (економія бюджетних коштів), встановлення виключень в нормативно-правових актах, спрямованих на протидію фінансово-економічній кризі, повинно носити тимчасовий характер і не створювати негативних наслідків в подальшому.